

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, dnia 24 lipca 2009 r.

**Pan
Adam Ludwikowski
Mazowiecki Wojewódzki
Inspektor Ochrony Środowiska**

LWA-410-23-01/2009

P/09/108

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Warszawie (zwanym dalej WIOŚ) kontrolę w zakresie zapobiegania poważnym awariom zagrażającym środowisku w latach 2006 – I połowa 2009.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym w dniu 20 lipca 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Inspektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez WIOŚ obowiązków dotyczących zapobiegania występowaniu awarii zagrażających środowisku, wynikających zarówno z przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska², jak i ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska³.

1. Rejestry zakładów, których działalność może być przyczyną wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (z podziałem na zakłady o dużym⁴ i zwiększonym ryzyku⁵ wystąpienia poważnej awarii przemysłowej) prowadzone są przez WIOŚ w oparciu o programy informatyczne: *Potencjalni Sprawcy Poważnych Awarii* oraz *Zakłady Niebezpieczne (SPIRS)* przekazane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Departament Przeciwdziałania Poważnym Awariom w Gdańsku). Rejestry te są aktualizowane na bieżąco w oparciu o informacje i dane przekazywane przez kierujących tymi zakładami (w tym zgłoszenia nowych ZDR i ZZR),

---

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz.U. z 2008 Nr 25, poz. 150 ze zm., dalej także POŚ.

³ Dz. U. z 2007 r., Nr 44, poz. 287 ze zm.

⁴ Dalej także: ZDR.

⁵ Dalej także: ZZR.

ustalenia kontroli przeprowadzonych przez WIOŚ i informacje przekazywane przez Państwową Straż Pożarną (PSP)⁶.

Według danych ujętych w rejestrach WIOŚ, na dzień 31 grudnia 2006 r., na obszarze Województwa Mazowieckiego funkcjonowało 131 zakładów, których działalność mogła być przyczyną wystąpienia poważnej awarii zagrażającej środowisku, w tym: 10 ZDR, 32 ZZR i 89 pozostałych zakładów. W kolejnych latach liczba tych zakładów kształtowała się następująco: na koniec 2007 r. - 135 (w tym: 10 ZDR, 34 ZZR), na koniec 2008 r. - 138 zakładów (w tym: 11 ZDR i 33 ZZR).

2. W latach objętych kontrolą NIK, w zakładach których działalność mogła być przyczyną wystąpienia poważnej awarii zagrażającej środowisku, WIOŚ przeprowadził łącznie 229 kontroli planowych, w tym - 40 w ZDR i 69 w ZZR. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano łącznie 102 zarządzenia pokontrolne nakładające na podmioty skontrolowane łącznie 226 obowiązków. W związku z wynikami kontroli nałożono trzy mandaty karne.

W zakresie realizacji zadań wynikających z art. 31 ust. 1 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, w poszczególnych latach okresu badanego przez NIK, WIOŚ zaplanował i skontrolował 100% ZDR (corocznie) oraz 100 % ZZR (w cyklu 2 letnim).

W efekcie postępowań kontrolnych nie stwierdzono konieczności wydania decyzji zakazujących lub ograniczających korzystanie ze środowiska (art. 247, ust. 1 pkt 2 POŚ). Nie skierowano też żadnego wniosku do organów ścigania. Z dokumentów przedstawionych do kontroli przez WIOŚ wynika, że wszystkie wydane zarządzenia pokontrolne i zawarte w nich obowiązki zostały zrealizowane. Prawidłowość wykonania przez zakłady obowiązków wynikających z zarządzeń pokontrolnych WIOŚ była sprawdzana zarówno poprzez analizę nadsyłanych przez te zakłady informacji, jak i kolejnych kontroli.

3. Analiza dokumentacji 21 kontroli przeprowadzonych w ZDR (55,3 %), oraz 19 kontroli przeprowadzonych w ZZR (32,2%) wykazała, że obejmowały one sprawdzenie zgodności stanu faktycznego w odniesieniu do rodzajów i ilości substancji stanowiących podstawę do zaklasyfikowania zakładu jako zakładu o dużym albo zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. Nieprawidłowości w tym zakresie WIOŚ stwierdził w 6 kontrolach (15,0 %). W wyniku tych ustaleń zostały wydane zarządzenia pokontrolne dotyczące aktualizacji zgłoszenia zakładu i wykazu substancji niebezpiecznych oraz równoczesnego przekazania tych informacji do PSP. Zostały również wystawione 2 mandaty karne.

4. W 2006 r. WIOŚ zarejestrował 37 zdarzeń o znamionach poważnych awarii zagrażających środowisku, w tym 4 zdarzenia zakwalifikowano do poważnych awarii⁷. W kolejnych latach ilość tych zdarzeń wynosiła: w 2007 r. – 25, w 2008 r. – 18, a w I półroczu 2009 r. – 9. Do głównych przyczyn występowania poważnych awarii zaliczono: nieprzestrzeganie reżimów technologicznych, pożary, kolizje drogowe, porzucenia odpadów (w tym chemikaliów), oraz działalność przestępczą tj. nawierty na rurociągach produktów naftowych.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność WIOŚ w zakresie nadzoru nad usuwaniem skutków poważnych awarii. W wyniku prowadzonego nadzoru wydano 9 decyzji zarządzających

---

⁶ Zgodnie z § 2 porozumienia zawartego w dniu 16 lipca 2004 r. pomiędzy Mazowieckim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska i Mazowieckim Komendantem Wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej.

⁷ Spełniających kryteria rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2003 r. Nr 5, poz. 58).

przeprowadzenie badań dotyczących przyczyn, przebiegu i skutków awarii (art. 247 ust.1, pkt.1 ustawy POŚ). Analiza 5 z nich wykazała, że wszystkie decyzje nakładające na w/w zakłady obowiązek przeprowadzenia właściwych badań dotyczących przyczyn, przebiegu i skutków awarii zostały wykonane. Ustalono przyczyny i skutki awarii oraz wykonano zarządzenia pokontrolne dotyczące likwidacji szkód. W przeanalizowanych przypadkach WIOŚ przeprowadzał kontrole prawidłowości realizacji tych zarządzeń.

W badanym okresie, za pośrednictwem WIOŚ, zostało przekazanych do Departamentu Przeciwdziałania Poważnym Awariom GIOŚ 6 informacji o poważnych awariach spełniających kryteria określone w *rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r.* Ustalenia kontroli wykazały, że żadna z nich nie została przekazana do GIOŚ w terminie określonym w § 5 *rozporządzenia* tj. do godz. 10⁰⁰ następnego dnia po wystąpieniu awarii. Spowodowane to było opóźnionym przekazywaniem informacji o zdarzeniu przez PSP lub brakiem pełnych danych.

5. WIOŚ analizował zgłoszenia oraz programy zapobiegania poważnym awariom przemysłowym (zatwierdzone przez PSP), jak również „raporty o bezpieczeństwie” (wymagane przez art. 253 POŚ). Zakłady o dużym ryzyku rzekazywały również do WIOŚ zawiadomienia o analizie wewnętrznych planów operacyjno – ratowniczych i o jej rezultatach.

NIK nie zgłasza uwag do sposobu nadzorowania przez WIOŚ wypełniania przez ZDR i ZZR obowiązków wynikających z art. 250 – 264 POŚ. W badanym okresie wszystkie ZDR i ZZR ujęte w rejestrach o których mowa w pkt 1. niniejszego *wystąpienia*, przekazały do wiadomości WIOŚ zgłoszenia oraz programy zapobiegania poważnym awariom przemysłowym. Podmioty te posiadały również zatwierdzone przez PSP i pozytywnie zaopiniowane przez WIOŚ „raporty o bezpieczeństwie”. ZDR przekazywały również do PSP i WIOŚ zawiadomienia o analizie wewnętrznych planów operacyjno – ratowniczych i o jej rezultatach.

6. Na koniec 2006 r. w inspekcji WIOŚ zatrudnionych było łącznie 17 osób zajmujących się problematyką zapobiegania i zwalczania skutków poważnych awarii przemysłowych zagrażających środowisku. W kolejnych latach stan zatrudnienia w/w osób wynosił: w 2007 – 18, w 2008 – 17, a na koniec I połowy 2009 r. – 15. W szkoleniach dotyczących zapobieganiu poważnym awariom przemysłowym w 2006 r. uczestniczyło 4 pracowników w 2007 – 7, w 2008 – 5, a w I półroczu 2009 r. nie przeprowadzono żadnego szkolenia. W szkoleniach nie uczestniczyli kierownicy wydziału i działów inspekcji w delegaturach WIOŚ.

7. Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o rozważenie możliwości zwiększenia ilości szkoleń z zakresu zapobiegania poważnym awariom, oraz objęcie tymi szkoleniami wszystkich pracowników i kierowników komórek merytorycznych zajmujących się tymi zagadnieniami.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Inspektora, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Inspektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Rozdzielnik:

1. adresat
2. Dep. Środowiska, Rolnictwa
i Zagospodarowania przestrzennego
3. a/a